

ԹՎԻՆԻՆԳ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ

AM/14/ENP/ST/15

Հայաստանի ազգային վիճակագրական համակարգի ամրապնդում – փուլ II

ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅԱՆ ԶԵԿՈՒՅՑ

Ինովացիայի վիճակագրության մասին

Գործողություն 5.6. Ձեռքբերումների ստուգողական դիտարկում և
առաջարկություններ ապագայի համար

Առաքելությունն իրականացվել է

Տկն Մերվի Նիեմիի, Ֆինլանդիայի վիճակագրություն
Պրն Գեդիմինաս Սամուլիսի, Լիտվայի վիճակագրություն
կողմից

2017թ. ապրիլ 25-28

Վերջնական տարբերակ

Հայաստանի Հանրապետության
ազգային վիճակագրական
ծառայություն

Statistics Finland

STATISTICS
LITHUANIA

STATISTICS
DENMARK

Փորձագետների կոնսակտային ինֆորմացիա

Մերվի Նիեմի
Ֆինլանդիայի վիճակագրություն
Տյոպայանկատու 13
FIN-00022 Ֆինլանդիայի վիճակագրություն
Ֆինլանդիա
Հեռ. +358 29 551 1000
Էլ-փոստ. Mervi.Niemi@stat.fi

Գեդիմինաս Սամուոլիս
Լիտվայի վիճակագրություն
Գեդիմինայի պողոտա 29
LT-01500 Վիլնյուս
Լիտվա
Հեռ. +370 5 2364 621
Gediminas.Samuolis@stat.gov.lt

Բովանդակություն

1. Ընդհանուր մեկնաբանություններ	4
2. Կարգավիճակը ծրագրի սկզբում	5
3. Ծրագրի արդյունքների կարգավիճակը	5
4. Ձեռքբերումների կայունություն	9
5. Առաջարկություններ ապագայի համար	10
6. Լրացուցիչ աջակցության համար կարքիների նույնականացում	10
7. Չլուծված հարցեր	11
Հավելված 1. Տեխնիկական առաջադրանք	12
Հավելված 2. Առաքելության ծրագիրը	14
Հավելված 3. Հանդիպումներին մասնակցած անձինք	15

Հապավումների ցանկ

ԵՄ	Եվրոպական միություն
ԵՄՄ	Եվրասիական մաքսային միություն
ՀՀ ԱՎԾ	Հայաստանի Հանրապետության ազգային վիճակագրական ծառայություն
ՇԵ	Շահառու երկիր
ԱԵ	Անդամ երկիր
SU	Տեխնիկական առաջադրանք
ԳՏԻ	Գիտություն, տեխնոլոգիա, ինովացիա

1. Ընդհանուր մեկնաբանություններ

Սույն առաքելության գեկույցը պատրաստվել է «Հայաստանի ազգային վիճակագրական համակարգի ամրապնդում – փուլ II» ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագրի շրջանակներում:

Սա ծրագրի 5-րդ բաղադրիչի շրջանակներում իրականացված վերջին առաքելությունն էր:

Առաքելության նպատակն էր.

- Քննարկել բաղադրիչի կարգավիճակը ծրագրի սկզբից
- Քննարկել ծրագրի արդյունքների կարգավիճակը
- Պատրաստել առաջարկություններ ձեռքբերումների կայունության վերաբերյալ
- Պատրաստել առաջարկություններ ծրագրի ավարտից հետո ՀՀ ԱՎԾ ապագա աշխատանքի վերաբերյալ
- Նույնականացնել չլուծված հարցերը և հետագա աջակցության համար կարիքները, եթե այդպիսիք կան

Բաղադրիչ 5-ի ներքո աշխատանքը զինել է ՀՀ ԱՎԾ-ն կարողություններով՝ բիզնես կազմակերպությունների սեկտորում ինովացիայի վերաբերյալ հետազոտություն իրականացնելու համար: Փորձնական հետազոտության համար, օրինակ տվյալների հավաքագրման, սխալների ստուգումների և աղյուսակների համար, մշակվել են արտադրման համակարգեր, որոնք ենթադրաբար արդիականացվելու և վերաօգտագործվելու են առաջիկա կանոնավոր հետազոտությունների համար:

Բաղադրիչի շրջանակներում կատարված աշխատանքը հիմնված է ԵՄ օրենսդրության և ԵՄ ուղեցույցների վրա:

Ընտրանքի շրջանակը պետք է համապատասխանի ԵՄ կանոնակարգին (որպեսզի երկրների միջև համադրելի արդյունքներ ստացվեն)՝ միևնույն ժամանակ հաշվի առնելով հայկական բիզնեսի ժողովրդագրությունը և ազգային կարիքները:

Ընդհանուր առմամբ առաջարկվում է առավել կանոնավոր հարցաթերթը մշակել միայն Օսլոյի ձեռնարկի առաջիկա նոր տարբերակի ներդրումից հետո, և օգտագործել առաջին հետազոտության տարիները՝ առանցքային ցուցանիշների հիմքը և դինամիկ շարքերը հաստատելու համար:

ԱԵ փորձագետներն իրենց երախտիքն են արտահայտում բոլոր պաշտոնատար անձանց և անհատներին, ում հետ հանդիպել են: Փորձագետների Հայաստանում գտնվելու ընթացքում նշված անձանց կողմից ստացված աջակցությունը և արժեքավոր տեղեկատվությունը մեծապես հեշտացրել են նրանց աշխատանքը:

Սույն հաշվետվության մեջ տեղ գտած տեսակետները և դիտարկումները պատկանում են ԱԵ փորձագետներին և որևէ կերպով չեն արտահայտում ԵՄ, ՀՀ ԱՎԾ, Լիտվայի վիճակագրության, Ֆինլանդիայի վիճակագրության կամ Դանիայի վիճակագրության տեսակետները:

2. Կարգավիճակը ծրագրի սկզբում

Հետազոտության և մշակման չափումը, ինչն ըստ սահմանման հանդիսանում է ինովացիոն գործունեության մաս, ավանդորեն Հայաստանում լավ զարգացած է եղել, սակայն միայն պետական և բարձրագույն կրթության ոլորտներում: Եվրոստատի և ՏՀԶԿ կողմից կազմակերպություններում իրականացվող ինովացիայի չափման մոտեցումների և հասկացությունների հիման վրա, որոնք նաև կիրառվում են UNESCO-ի կողմից, առաջին անգամ թվիինինգ ծրագրի շրջանակներում տվյալների հավաքագրման և վերլուծության համակարգի ներդրմամբ կմշակվի ինովացիայի վիճակագրություն, որը կարտացոլի բիզնես կազմակերպություններում ինովացիոն գործունեությունների հիմնական հատկանիշները:

3. Ծրագրի արդյունքների կարգավիճակը

5-րդ բաղադրիչի համար պլանավորված բոլոր գործողություններն իրականացվել են համաձայն ծրագրի պլանի, և որպես ծրագրի նպատակ սահմանված բոլոր հիմնական փաստացի արդյունքները ձեռք են բերվել:

Պատրաստվեց ինովացիայի տվյալների վերաբերյալ առաջին հետազոտության հարցաթերթը: Միջազգայնորեն համադրելի տվյալներ ապահովելու համար հարցաթերթը հիմնված է ԵՄ մոդելային հարցաթերթի վրա: ԵՄ վիճակագրության հետ կապված, ինովացիայի հիմնական ցուցանիշները նույնականացված են Հանձնաժողովի (ԵՄ) թիվ 995/2012 կանոնակարգում, որը կիրարկում է եվրոպական խորհրդարանի և խորհրդի թիվ 1608/2003/EC որոշումը՝ գիտության և տեխնոլոգիայի մասին համայնքի վիճակագրության արտադրման և մշակման վերաբերյալ (փակագծերում նշված է կապը ՀՀ ԱՎԾ փորձնական հարցաթերթի հետ):

1. Ինովացիոն կազմակերպություններ (հարց 3.1, 4.1, 5.1, 9.1 և 10.1)
2. Ինովացիոն կազմակերպություններ, որոնք ներկայացրել են նոր կամ նշանակալիորեն կատարելագործված արտադրանք, որը նոր է շուկայի համար (հարց 3.3.1)
3. Ինովացիայից ձևավորված շրջանառությունը՝ կապված նոր կամ նշանակալիորեն կատարելագործված արտադրանքի հետ, որը նոր է շուկայի համար (հարց 3.3.3)
4. Ինովացիայից ձևավորված շրջանառությունը՝ կապված նոր կամ նշանակալիորեն կատարելագործված արտադրանքի հետ, որը նոր է ֆիրմայի համար, սակայն ոչ շուկայի համար (հարց 3.3.4)
5. Ինովացիոն կազմակերպություններ, որոնք ներգրավված են ինովացիոն համագործակցության մեջ (հարց 8.1)
6. Ինովացիայի վրա կատարված ծախսեր (հարց 6.2)
7. Ինովացիոն կազմակերպություններ, որոնք մատնանշել են ինովացիայի չափազանց կարևոր ազդեցությունները
8. Ինովացիոն կազմակերպություններ, որոնք մատնանշել են ինովացիայի համար չափազանց կարևոր տեղեկատվության աղբյուրները
9. Կազմակերպություններ, որոնք բախվել են կարևոր խոչնդոտող գործոնների (հարց 11)

10. Կազմակերպություններ, որոնք ինովացիաներ են մշակել ինքնուրույն կամ այլ կազմակերպությունների/հաստատությունների հետ (հարց 3.2.1, 3.2.2, 4.2.1. և 4.2.2)

7-րդ և 8-րդ ցուցանիշների հետ կապված հարցերը ներկայացվեցին ՀՀ ԱՎԾ-ին, սակայն փորձնական հարցաթերթի երկարության պատճառով բացառվեցին: Հարցաթերթը նաև ընդգրկում է մի քանի հարց և ինովացիայի բազմակի ասպեկտներ, որոնք ծանրաբեռնվածության պատճառ են հանդիսանում ռեսպոնդենտների համար: Ինովացիայի ազդեցությունների և ինովացիայի համար տեղեկատվության աղբյուրների հետ կապված հարցերը, սակայն, կներառվեն ապագա հետազոտություններում: Հարցաթերթի մշակման վերաբերյալ աշխատանքը հիմնականում կատարվել է 2015-2016 թթ.-ին:

Ինովացիայի վերաբերյալ փորձնական հետազոտությունը, որը փաստացի լիարժեք հետազոտություն էր, իրականացվեց 2016թ. գարնանը, որից հետո տվյալները խմբագրվեցին համաձայն եվրոպական ինովացիայի հետազոտության համար կիրառվող կանոնների: Տվյալները կշռվել և ագրեգացվել են 2016թ.-ի ընթացքում: Աղյուսակների համար, ՀՀ ԱՎԾ-ն ընդունել է կանոններ, որոնք կիրառվում են ԵՄ-ում: Տվյալների հրապարակման համար ՀՀ ԱՎԾ-ն հիմնվում է և՛ միջազգային օրինակների (ինչպիսիք են ԵՄ անդամ երկրների օրինակները) և՛ իր սեփական փորձառությունների վրա:

Տվյալների հավաքագրման ընթացքում ամենաբարդ հարցերն էին ինովացիաների և ինովացիոն գործունեության սահմանումը, ինչպես նաև ինովացիոն ծախսերի սահմանումը, ինչի համար ռեսպոնդենտների դեպքում հնարավոր էր տալ միայն մոտավոր արժեք ճշգրիտ թվերի փոխարեն: Սովորաբար կազմակերպության հաշվապահական փաստաթղթերում կամ համակարգերում գոյություն չունի որևէ ստուգող ճշգրիտ տեղեկատվություն ինովացիայի վրա կատարված ծախսերի վերաբերյալ, ահա թե ինչու հաճախ պետք են լինում գնահատականները: Ինովացիան և ինովացիոն գործունեությունը սահմանելը, ինովացիոն ծախսը չափելը ամենամեծ մարտահրավերներն են և ամենատիպիկ դժվարությունները ինովացիայի հետազոտությունում ընդհանրապես:

Մշակվել է ինովացիայի վիճակագրությանը համահունչ մեթոդաբանություն, որն ընդգրկում է ծրագրի ամբողջ ժամանակահատվածը: Ինչ վերաբերում է ՀՀ ԱՎԾ ցանկությանը մշակել 1) տվյալներ տրամադրողների համար ժողովածուի տարբերակ, և 2) ամբողջ հետազոտության գործընթացի համար համապարփակ պատկերացում տվող փաստաթուղթ (ինչ քայլեր ընդգրկել), ապա որոշվեց, որ ծրագիրը կարող է տրամադրել սեղմ ամփոփում ինովացիայի հետազոտության համար ներառյալ հետազոտության գործընթացի նկարագրությունը: Փաստաթուղթն անվանվեց «Մեթոդաբանական նշումներ ինովացիայի վիճակագրության վերաբերյալ»: Մեթոդաբանությունը հավաքվեց մեկ փաստաթղթի մեջ, որը ծրագրի լրացուցիչ արդյունք է, քանի որ ծրագրի սկզբնական պլանում այն նախատեսված չէր: Նշումները համարվում են օգտակար և՛ ՀՀ ԱՎԾ և՛ ապագայում ռեսպոնդենտների համար: Այսպիսով նախագծվեց փաստաթուղթը:

Նշումների նախգծի բովանդակությունը հետևյալն է.

0. Հետազոտության նկարագրություն
1. Հիմնական հասկացությունները և սահմանումները
2. Հետազոտությունը պլանավորելը
3. Տվյալների հավաքագրում

4. Տվյալների խմբագրում
5. Իմպուտացիաներ
6. Տվյալների վավերականացում
7. Կշռում
8. Աղյուսակների կազմում և վերլուծություն
9. Մեթատվյալներ և որակի նկարագրություն
10. Տարածում
11. Փաստաթղթերի պահպանում և փաստաթղթավորում

Սույն նշումները կարող են օգտակար լինել տվյալների հավաքագրման ընթացքում և տեքստի որոշ մաս կարող է համադրվել հարցաթերթի համար ավելի կոնկրետ ցուցումների հետ: Տեխնիկական տեսանկյունից նշումները կարող են ծառայել որպես ստուգաթերթ հետազոտությունն իրականացնող աշխատակիցների համար: Նշումները պետք է կարողանան հավաքել հետազոտության և հետազոտության գործընթացի ամենաառնչվող, հատկապես ինովացիայի հետազոտության բնորոշ տարրերը, և դրանք պետք է համահունչ լինեն միջազգային առաջարկություններին: Նշումների որոշ մասերը պետք է լրացվեն հիմնականում ՀՀ ԱՎԾ-ի կողմից՝ համաձայն ազգային փորձառության (օրինակ կշռում, տարածում և այլն):

Որպես բաղադրիչի արդյունք ՀՀ ԱՎԾ-ն այժմ ունի ինովացիայի մասին առաջին տվյալները Հայաստանում բիզնես կազմակերպությունների ոլորտի համար: Թեև տվյալները փորձնական են, սակայն դրանք ամբողջական հետազոտության տվյալներ են: Տվյալները հավաքագրվում են համաձայն համապատասխան միջազգային ուղեցույցների և այսպիսով համադրելի է ԵՄ-ում արտադրվող տվյալների հետ: ՀՀ ԱՎԾ-ն հիմա ի վիճակի է տրամադրել բազային կողմնորոշիչ տեղեկատվություն կազմակերպություններում ինովացիոն գործունեության վերաբերյալ: Ինովացիայի վերաբերյալ տվյալները և վիճակագրական ցուցանիշները, որոնք արտադրվում են հետազոտության տվյալներից, էական են ազգային քաղաքականության մշակման համար:

ՀՀ ԱՎԾ-ն այժմ ունի փորձ ինովացիայի հետազոտության և ինովացիայի վերաբերյալ տվյալների հավաքագրման համար ամբողջ վիճակագրական գործընթացի գծով: Ինչպես նշվել է, այս առաջին անգամվա հետազոտությունն իրականացվել է լիարժեք ընդգրկմամբ, այսպիսով ապահովելով լավ մեկնարկ այս ոլորտում հետագա հետազոտություններն իրականացնելու համար: Հետազոտությունը ավելացրել է ինովացիայի չափման և սահմանման իմացությունը (ընդ որում և՛ վիճակագիրների, և՛ տվյալների սպառողների և՛ ռեսպոնդենտների): Այս բոլոր գիտելիքները կիրառելի են ապագայում: Ինովացիայի հասկացությունը համալիր է, փոփոխվող և սուբյեկտիվ: Տվյալների հավաքագրման ընթացքում համագործակցությունը ռեսպոնդենտների հետ ցույց տվեց և կոնկրետացրեց մարտահրավերները, որոնք կապված են ինովացիայի սահմանման և չափման հետ (որոշ ռեսպոնդենտներ օրինակ վերագնահատեցին իրենց կարգավիճակը որպես նորարարներ սահմանումը տեսնելուց հետո, իսկ որոշ հստակորեն ինովացիոն կազմակերպություններ գնահատել են իրենց որպես ոչ ինովացիոն և այլն): Ապագա հետազոտություններում սույն մարտահրավերները կարիք ունեն հատուկ ուշադրության, որպեսզի բարելավվի տվյալների որակը:

Փաստաթղթավորման կարևորությունը և մեթատվյալների տրամադրումն ընդգծվել է շատ անգամներ ԱԵ փորձագետների կողմից ծրագրի ընթացքում:

Հայաստանի ազգային վիճակագրական համակարգի ամրապնդում– փուլ II

Աշխատանքը կատարվել է ազգային շահառուների հետ սերտ համգործացությամբ: Օրինակ, հետազոտության հարցաթերթի բովանդակությունը սահմանելիս շահառուների հետ հստակեցվել են ազգային տվյալների կարիքները:

Ծրագրի ընթացքում ՀՀ ԱՎԾ-ն արտահայտել է հետաքրքրություն ընդգրկելու նաև պետական ոլորտը ինովացիայի հետազոտության մեջ: Սակայն համաձայն միջազգային ստանդարտների և ուղեցույցների ծրագրում ուշադրությունը կենտրոնացված էր միայն բիզնես կազմակերպությունների ոլորտի վրա: Այս պահին գոյություն չունեն միջազգային ուղեցույցներ պետական ոլորտում ինովացիայի վերաբերյալ վիճակագրության հավաքագրման թեմայով:

Ինովացիայի տվյալները կարող են նաև օգտագործվել մշակելու համար հետազոտության և մշակման վիճակագրության վերաբերյալ հիմնական ցուցանիշները (Հ/Մ ծախսեր): ԵՄ կանոնակարգով Հ/Մ վիճակագրությունը ավելի շատ կենտրոնացած է Հ/Մ գործունեություններ իրականացնելու համար տրամադրվող մարդկային և ֆինանսական ռեսուրսների վրա և չի կարող ամբողջությամբ ընդգրկվել առանց ինովացիայի և Հ/Մ հետազոտությունների համադրման (հետազոտվում են տարբեր ցուցանիշներ): ԱԵ փորձագետները սակայն չեն խրախուսում այս վիճակագրությունները մեկում համատեղելը, որովհետև հարցաթերթը շատ երկար կլինի և չափազանց բարդ ռեսպոնդենտների համար:

Բաղադրիչի շրջանակներում սահմանվել էին հետևյալ չափանիշները, որոնք պետք է ապահովվեին.

Բաղադրիչ 5. Ինովացիայի վիճակագրություն				
ՊԱ6: Ինովացիայի վիճակագրություն ներդրված մինչ ծրագրի 8-րդ եռամսյակը				
Ինովացիայի վիճակագրության հավաքագրման համար հարցաթերթի նախագիծը պատրաստված է	2Q	ՁԵՌՔ Է ԲԵՐՎԵԼ	☺	<u>Չափանիշն ամբողջությամբ ձեռք է բերված:</u> Մշակվել է մասնավոր կազմակերպություններում ինովացիայի հետ կապված հարցերի 13 մոդուլից բաղկացած հարցաթերթ և օգտագործվել է 2016թ. գարնանն իրականացված փորձնական հետազոտությունում:
Իրականացված փորձնական հետազոտություն	6Q	ՁԵՌՔ Է ԲԵՐՎԵԼ	☺	<u>Չափանիշն ամբողջությամբ ձեռք է բերված:</u> Փորձնական հետազոտությունը հաջողությամբ իրականացվել է Հայաստանի 1700 փոքր, միջին և մեծ մասնավոր կազմակերպություններում:
Վերլուծված փորձնական արդյունքներ	6Q	ՁԵՌՔ Է ԲԵՐՎԵԼ	☺	<u>Չափանիշն ամբողջությամբ ձեռք է բերված:</u> Փորձնական տվյալներն ավարտին են հասցվել և կշռվել, և առաջին հիմնական աղյուսակները մշակվել են համաձայն ԱԵ փորձագետների ցուցումների
Ներդրված մեթոդաբանություն ինովացիայի վիճակագրության վերաբերյալ	7Q	ՁԵՌՔ Է ԲԵՐՎԵԼ	☺	<u>Չափանիշն ամբողջությամբ ձեռք է բերված:</u> Մեթոդաբանությունը մշակված է Հայաստանում ինովացիայի վիճակագրության ապագա արտադրման համար գործընթացային փաստաթղթի հետ. «Մեթոդաբանական նշումներ ինովացիայի վիճակագրության համար»
Մշակված պլան կանոնավոր արտադրման և հրապարակման	7Q	ՁԵՌՔ Է ԲԵՐՎԵԼ	☺	<u>Չափանիշն ամբողջությամբ ձեռք է բերված:</u> Ամբողջ գործընթացին և հրապարակման հիմնական աղյուսակներին անդրադարձ է կատարվել ծրագրի ընթացքում և փաստաթղթավորվել են

համար			<p>«Մեթոդաբանական նշումներ ինովացիայի վիճակագրության համար» փաստաթղթում: ՀՀ ԱՎԾ-ն պետք է մշակի հարցաթերթի վերջնական տարբերակ ինովացիայի վիճակագրության կանոնավոր արտադրման համար՝ ազգային շահառուների հետ համագործակցությամբ</p>
-------	--	--	--

4. Ձեռքբերումների կայունություն

Առաջարկվում է տարածել հետազոտության արդյունքները: Կարևոր է տարածել հնարավորինս շատ նյութեր և տվյալներ, և ցուցանիշներ, որովհետև դա արդյունավետ տարբերակ է ծրագրի արդյունքները տվյալների սպառողներին տեսանելի դարձնելու համար: Հրապարակումը տվյալների սպառողներին տալիս է հնարավորություն ծանոթանալ Հայաստանի վերաբերյալ նոր ցուցանիշներին: Առաջին արդյունքներին հասանելիությունը և տնտեսությունը նոր տեսանկյունից վերլուծել կարողանալը տվյալների սպառողներին, և հատկապես կենտրոնական շահառուներին հանձնառու են դարձնում ինովացիայի վիճակագրության հետագա արտադրմանն աջակցելու առումով: Սա նաև կօգնի ապահովել ինովացիայի վերաբերյալ տվյալների հասանելիության հնարավորության շարունակականություն՝ չափելու համար այս տիպի գործունեությունը:

Միջազգայնորեն համադրելի տվյալները հնարավոր են դարձնում Հայաստանում իրականացվող գործունեությունները այլ երկրների հետ համեմատելը: Սա տալիս է արժեքավոր տեղեկատվություն, օրինակ առ այն, թե ինչպես օգնել Հայաստանում ինովացիայի միջավայրի ամրապնդմանը: Ինովացիայի վերաբերյալ տվյալները կարող են օգնել հասկանալ, թե ինչպես են ինովացիաները տեղի ունենում կազմակերպություններում և այսպիսով խթանել առավել արդյունավետ միջավայրի ձևավորմանն ի նպաստ սույն ոլորտի զարգացմանը: Ինովացիայի ցուցանիշները կարող են հանդիսանալ արժեքավոր գործիքներ շատ տիպի գնահատականներում:

Շահառուների հետ լավ և արդյունավետ համագործակցությունն անհրաժեշտ է ինովացիայի վերաբերյալ կարևոր ազգային տվյալների արտադրման համար: Շահառուների հետ միասին հետազոտության բովանդակության սահմանումը և տվյալների օգտագործումը դարձնում են տվյալներն առավել արժեքավոր սպառողների համար:

Առաջին անգամվա հետազոտության հաջողությունը հիմնված է ՀՀ ԱՎԾ աշխատակիցների կողմից կատարված հսկայական աշխատանքի վրա: Նմանատիպ արտադրում շարունակելու համար կարևոր է պահպանել առաջին հետազոտության ժամանակ հավաքված գիտելիքը, և ապահովել անհրաժեշտ ռեսուրսները: Ահա թե ինչու խիստ կարևոր է ողջ կուտակված փորձը փաստաթղթավորելը:

Ինովացիայի հետազոտությունը բիզնես կազմակերպություններում բավականին ընդարձակ է և պահանջում է նշանակալի մարդկային ռեսուրսներ տվյալների հավաքագրման, մշակման, վերլուծության և հրապարակման համար: Նաև եթե ռեսպոնդենտ կազմակերպությունը դժվարանում է հարցաթերթը լրացնել, անհրաժեշտ է սրամադրել աջակցություն: Նաև պետք է ապահովել բավարար մարդկային ռեսուրսներ

հետագա հետազոտությունների համար, պահպանելու հետազոտության որակի մակարդակը:

Նաև անհրաժեշտ է համակարգչային ծրագիր ձևուն և պակաս ժամանակատար աշխատանքի համար:

Հիմա ապահոված տվյալները Հայաստանում լավն են և համահունչ են այլ երկրների միջազգային տվյալներին, սակայն ինովացիայի ձևերը և միջավայրը, չափման ուղեցույցները մշտապես փոփոխվում են: Ինովացիայի տվյալների միջազգային համադրելիությունը պահպանելու համար ՀՀ ԱՎԾ-ն պետք է հետևի սույն ոլորտում միջազգային զարգացումներին:

5. Առաջարկություններ ապագայի համար

Ինչպես նշվել է, շրջանակի չափումը մշտապես փոփոխվում է: Օսլոյի ձեռարկը վերանայվում է 2017թ. ընթացքում և նախատեսվում է, որ ձեռնարկի նոր տարբերակը (OM4) ինչ-որ աստիճանով կփոխի չափման շրջանակը: ՀՀ ԱՎԾ-ին առաջարկվում է մոտիկից հետևել այս զարգացումներին և չհաստատել ինովացիայի հետազոտության հարցաթերթը որպես պետական վիճակագրական ձև մինչև ձեռնարկի նոր տարբերակի պատրաստ լինելը: Խելամիտ կլինի թարմացնել ինովացիայի վիճակագրության կանոնավոր արտադրումը (ինչպես նաև հարցաթերթի նոր տարբերակը) միայն այն ժամանակ, երբ հասանելի կլինեն նոր միջազգային ուղեցույցները, հատկապես ԵՄ ուղեցույցները: Վերանայված ուղեցույցների համաձայն նաև պետք է արդիականացվեն մեթոդաբանական նշումները:

ՀՀ ԱՎԾ-ն պետք է շարունակի սերտ համագործակցությունը կազմակերպության ներսում, ինչպես նաև համագործակցությունը շահառուների և ռեսպոնդենտների հետ: Համագործակցության առավելություններն արդեն իսկ վերը նշված են:

ՀՀ ԱՎԾ-ն պետք է մշակի առցանց հարցաթերթ՝ ռեսուրսներ խնայելու համար: Առցանց հարցաթերթերի մշակումը կարող է ժամանակավորպես ավելացնել ծախսերը բայց առավել երկարաժամկետ կտրվածքով այն կարող է խնայել ռեսուրսներ և բարձրացնել ծախսարդյունավետությունը (խնայողություններ տվյալների հավաքագրման և խմբագրման մեջ):

Հայաստանի Հ/Մ վիճակագրությունն այս պահին ընդգրկում է միայն պետական և բարձրագույն կրթության ոլորտները, բայց ապագայում արժի դիտարկել նաև բիզնես կազմակերպությունների ոլորտում Հ/Մ-ն: Սա կհամապատասխանի միջազգային առաջարկություններին և փորձառություններին և կօգնի ձևավորել համապարփակ տեսակետ Հայաստանում զարգացման գործողությունների վերաբերյալ:

6. Լրացուցիչ աջակցության համար կարքիների նույնականացում

Ինովացիայի հասկացությունը դեռևս նոր է Հայաստանի ռեսպոնդենտների համար և տվյալների հավաքագրման մեջ կարող է անհրաժեշտ լինել որոշ լրացուցիչ ռեսուրսների

կարիք՝ բարելավելու համար տվյալների որակը մոտ ապագայում: Ռեսպոնդենտներին խորհրդատվություն և աջակցություն տրամադրելը և նրանց հետ կապ հաստատելը տվյալների ուղղման և խմբագրման համար պահանջում է հսկայական աշխատանք, ուստի և պահանջում է բավարար մարդկային ռեսուրսներ:

Առցանց հարցաթերթի ստեղծման համար կարող է անհրաժեշտ լինել որոշ լրացուցիչ ֆինանսական աջակցության կարիք:

Նոր Օսլոյի ձեռնարկի (OM4) և նոր ուղեցույցներով ԵՄ մոդելային հարցաթերթի իրականացումը առաջիկա տարիներին կարող է պահանջել լրացուցիչ ներդրում, որի մեջ լրացուցիչ արտաքին օգնությունը (ֆինանսական և փորձագիտական) կարող է արժեքավոր լինել: Նոր շրջանակի իրականացումը պահանջում է ժամանակ նյութերի ուսումնասիրման և վերապատրաստման համար, ռեսուրսներ, ի լրումն այլոց, հետազոտական գործիքների արդիականացման համար: Մույն ոլորտում միջազգային գործողություններին մասնակցելը և դրանց մոտիկից հետևելը օգնում և ուժեղացնում է նոր շրջանակի ընդունումը:

7. Չլուծված հարցեր

Ինչ վերաբերում է ԵՄ շրջանակին և ծրագրի սկզբնական պլանին, ապա 5-րդ բաղադրիչի շրջանակներում չլուծված հարցեր չկան, սակայն գալիք նոր Օսլոյի ձեռնարկը (OM4) կարող է փոփոխություն բերել չափման շատ հարցերի մեջ: Նոր ձեռնարկի վերջնական բովանդակությունը դեռևս հայտնի չէ, հետևաբար հետագա առաջարկություններ կամ ուղեցույցներ տրվել չեն կարող այստեղ:

Միջազգային ուղեցույցներում փոփոխությունների հետ մեկտեղ, դրանց համապատասխան կփոփոխվեն և կարդիականացվեն ինովացիայի չափման համար կոնկրետ ԵՄ ուղեցույցները: Առավել մանրամասն տեղեկատվություն սրա վերաբերյալ հասանելի կլինի ավելի ուշ:

Հավելված 1. Տեխնիկական առաջադրանք

<p style="text-align: center;">Տեխնիկական առաջադրանք</p> <p style="text-align: center;">ԵՍ ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագիր AM/14/ENP/ST/15</p> <p style="text-align: center;">2017թ. ապրիլի 25-28-ը</p>

Բաղադրիչ 5. Ինովացիայի վիճակագրություն

Գործողություն 5.6. Հետևել գործողություններին և առաջարկություններ ապագայի համար

0. Բաղադրիչի պարտադիր արդյունքներ և չափանիշներ

Պարտադիր արդյունքներ.

- Ներկայացված ինովացիայի վիճակագրություն (2017թ. հուլիս)

Չափանիշները.

- Նախագծված հարցաթերթ ինովացիայի վիճակագրության հավաքագրման համար (2016թ. փետրվար)
- Իրականացված փորձնական հետազոտություն (2017թ. հունվար)
- Վերլուծված թեստի արդյունքներ (2017թ. հունվար)
- Ներկայացված մեթոդաբանություն ինովացիայի վիճակագրության վերաբերյալ (2017թ. ապրիլ)
- Մշակված պլան կանոնավոր արտադրման և հրապարակման համար (2017թ. ապրիլ)
- ՀՀ ԱՎԾ վերապատրաստված անձնակազմ ինովացիայի վիճակագրության հարցերի գծով (2017թ. հուլիս)

1. Գործողության նպատակը

- Քննարկել բաղադրիչի կարգավիճակը ծրագրի սկզբում
- Քննարկել ծրագրի արդյունքների կարգավիճակը
- Նախապատրաստել առաջարկություններ՝ ձեռքբերումների կայունության վերաբերյալ
- Նախապատրաստել առաջարկություններ ՀՀ ԱՎԾ-ի հետագա աշխատանքների համար՝ ծրագրի ավարտից հետո
- Բացահայտել առկա խնդիրները և կարիքները հետագա աջակցության համար, եթե այդպիսիք կան

2. Գործողության սպասվող արդյունքը

Ինտվացիայի վիճակագրության բաղադրիչի ամփոփում (բաղադրիչի յուրաքանչյուր թեմայի վերաբերյալ):

- Կարգավիճակը ծրագրի սկզբում
- Ծրագրի արդյունքների կարգավիճակը
- Ձեռքբերումների կայունություն
- Առաջարկություններ ապագայի համար (կարճաժամկետ և երկարաժամկետ)
- Պարզաբանումներ առկա խնդիրների վերաբերյալ

3. Մասնակիցներ

ՀՀ ԱՎԾ

Բաղադրիչի ղեկավարներ

- Պրն. Գագիկ Գևորգյան
- Տկն. Նելլի Բաղդասարյան

Այլ աշխատակիցներ

- Տկն.Աննա Հակոբյան
- Տկն. Ալինա Գրիգորյան

ԱԵ փորձագետներ

- Տկն.Մերվի Նիեմի, փորձագետ, Ֆինլանդիայի վիճակագրություն
- Պրն. Գեդիմինաս Սամուոլիս, փորձագետ, Լիտվայի վիճակագրություն

Գործողությունում մասնակից այլ շահագրգիռ կողմեր

Ներկայացուցիչներ.

- ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարությունից,
- ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության գիտության պետական կոմիտեից,
- ՀՀ գիտության ազգային ակադեմիայից

նույնպես կհրավիրվեն:

Հավելված 2. Առաքելության ծրագիրը

Ժամանակ	Վայր	Միջոցառում	Նպատակ/մանրամասներ
Երեքշաբթի, առավոտ (25/4)	ՀՀ ԱՎԾ	Հանդիպում ԹՄԽ-ի հետ	Քննարկել շաբաթվա ծրագիրը
	ՀՀ ԱՎԾ	Հանդիպում ՇԵ բաղադրիչի ղեկավարի և ՇԵ փորձագետների հետ	Ընթացիկ իրավիճակի գնահատում և վերջին առաքելությունից ի վեր իրականացված աշխատանքների ներկայացում ՇԵ կողմից
Երեքշաբթի, կեսօրից հետո (25/4)	ՀՀ ԱՎԾ	Հանդիպում ՇԵ բաղադրիչի ղեկավարի և ՇԵ փորձագետների հետ	Հետևել առկա խնդիրներին Լրացուցիչ աջակցության համար կարիքների նույնականացում
Չորեքշաբթի, առավոտ (26/4)	ՀՀ ԱՎԾ	Հանդիպում ՇԵ բաղադրիչի ղեկավարի և ՇԵ փորձագետների հետ	Ծրագրի արդյունքների կարգավիճակի քննարկում Քննարկումներ, թե ինչպես պետք է ապահովել ձեռքբերումների կայունությունը
Չորեքշաբթի, կեսօրից հետո (26/4)	ՀՀ ԱՎԾ	Հանդիպում շահառուների հետ	Շահառուների հետ հանդիպում
Հինգշաբթի, առավոտյան (27/4)	ՀՀ ԱՎԾ	Հանդիպում ՇԵ բաղադրիչի ղեկավարի և ՇԵ փորձագետների հետ	Քննարկումներ ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագրից հետո հետագա առաջընթացի վրաբերյալ և առաջարկություններ ապագայի համար (կարճաժամկետ և երկարաժամկետ)
Հինգշաբթի, կեսօրից հետո (27/4)	ՀՀ ԱՎԾ	Հանդիպում ՇԵ բաղադրիչի ղեկավարի Չնախատեսված հանդիպումներ	Վերջնական եզրակացությունների նախապատրաստում, առաջարկություններ և առաքելության հաշվետվություն
Ուրբաթ, առավոտյան (28/4)	ՀՀ ԱՎԾ	Ամփոփիչ հանդիպում ՇԵ ծրագրի ղեկավարի հետ	ԱԵ փորձագետների բացահայտումների ներկայացում և ձեռքբերված եզրակացությունների համաձայնեցում Ամփոփիչ հանդիպում և արդյունքների ներկայացում ՇԵ ծրագրի ղեկավարին

Հավելված 3. Հանդիպումներին մասնակցած անձինք

ՀՀ ԱՎԾ.

- Ստեփան Մնացականյան, ՀՀ ԱՎԾ նախագահ
- Անահիտ Սաֆյան, Վիճակագրության պետական խորհրդի անդամ, ՀՀ ԱՎԾ
- Նելլի Բաղդասարյան, Սոցիալական ոլորտի և բնապահպանության բաժնի պետ, ՀՀ ԱՎԾ
- Ալինա Գրիգորյան, Սոցիալական ոլորտի և բնապահպանության բաժնի պետ, ՀՀ ԱՎԾ
- Սիրարփի Հովսեփյան, Սոցիալական ոլորտի և բնապահպանության բաժնի պետ, ՀՀ ԱՎԾ
- Այա Պողոսյան, Սոցիալական ոլորտի և բնապահպանության բաժնի պետ, ՀՀ ԱՎԾ
- Նաիրա Մանդալյան, Սոցիալական ոլորտի և բնապահպանության բաժնի պետ, ՀՀ ԱՎԾ
- Անի Համբարձումյան, Սոցիալական ոլորտի և բնապահպանության բաժնի պետ, ՀՀ ԱՎԾ
- Ելենա Գևորգյան, Սոցիալական ոլորտի և բնապահպանության բաժնի պետ, ՀՀ ԱՎԾ
- Էմմա Իսախանյան, Սոցիալական ոլորտի և բնապահպանության բաժնի պետ, ՀՀ ԱՎԾ
- Վանուշ Դավթյան, Վիճակագրության պետական խորհրդի անդամ, ՀՀ ԱՎԾ
- Աիդա Մարտիրոսյան, Տեղեկատվական ռեսուրսների կառավարման և տեխնոլոգիաների վարչության պետ, ՀՀ ԱՎԾ
- Նարինե Մուշեղյան, Վիճակագրական տեղեկատվության տարածման և հասարակայնության հետ կապերի բաժնի պետ
- Կարինե Կույումջյան, Մարդահամար և ժողովրդագրության բաժնի պետ, ՀՀ ԱՎԾ
- Ռուզաննա Շաբոյան, Ռրակի կառավարման բաժնի պետ, ՀՀ ԱՎԾ
- Լուսինե Մարկոսյան, Տնային տնտեսությունների հետազոտությունների բաժնի պետ, ՀՀ ԱՎԾ
- Հասմիկ Եղիազարյան, Միջազգային վիճակագրական համագործակցության բաժնի պետ, ՀՀ ԱՎԾ
- Լուսինե Քալանթարյան, Աշխատանքի վիճակագրության բաժնի պետ, ՀՀ ԱՎԾ

Արտաքին շահառուներ.

- Արևիկ Խնկոյան, Գիտության պետական կոմիտե, ՀՀ կրթության նախարարություն
- Աիդա Խաչատրյան, Գիտության պետական կոմիտե, ՀՀ կրթության նախարարություն
- Հրաչյա Ասցատրյան, ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիա

Հայաստանի ազգային վիճակագրական համակարգի ամրապնդում– փուլ II

- Արամ Գրիգորյան, ARSAT կենտրոն

ԹՄԽ թիմ.

- Պիտեր Բոնստեդ Անան Հանսեն, Թվինինգ մշտական խորհրդատու
- Լիանա Աթոյան, ԹՄԽ օգնական
- Անուշ Պողոսյան, թարգմանիչ